ACADEMIA MILITARĂ A FORȚELOR ARMATE "ALEXANDRU CEL BUN"

Cu titlu de manuscris
CZU: 351.75 (043.2)

TALMACI VALENTIN

ASIGURAREA ŞI RESTABILIREA SECURITĂȚII ÎN TIMPUL MANIFESTAȚIILOR CU CARACTER DE MASĂ

SPECIALITATEA 582.01. SECURITATE ȘI APĂRARE

Rezumat al tezei de doctor în Științe militare

CHIȘINĂU, 2026

Teza a fost elaborată la Școala Doctorală a
Academiei Militare a Forțelor Armate „Alexandru cel Bun”

Componența Comisiei de susținere publică a tezei de doctorat:
LEȘCU Anatol, doctor habilitat, conferențiar universitar, Academia Militară a Forţelor Armate „Alexandru cel Bun” – *președinte*;
PERJU Veaceslav, doctor habilitat, acad. AII – *conducător științific*;
CÎRCIUMARU Florian, doctor, Universitatea Națională de Apărare „Carol I”, București, România – *referent oficial*;
CERNOMOREȚ Sergiu, doctor, conferențiar universitar, Institutul de Educație Fizică și Sport al Universității de Stat din Moldova – *referent oficial*;
ERHAN Ianuș, doctor, conferențiar universitar, Academia „Ștefan cel Mare” a Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova – *referent oficial*.

Susținerea tezei va avea loc la data de 20 noiembrie 2026, ora 14.00, în Sala Senatului a Academiei Militare a Forţelor Armate „Alexandru cel Bun” (str. Haltei 23, MD-2000, or. Chișinău, Republica Moldova) în ședința Comisiei de susținere publică a tezei de doctorat.

Teza de doctor şi rezumatul pot fi consultate la Biblioteca științifică a Academiei Militare a Forţelor Armate „Alexandru cel Bun” şi pe pagina web a ANACEC (www.anacec.md).

Rezumatul a fost expediat la “ 15 ” Octombrie 2026

Președintele comisiei de susținere publică a tezei de doctorat: LEȘCU Anatol dr. hab., conf. univ.

Conducător științific: PERJU Veaceslav, dr. hab., acad. AII

Autor: TALMACI Valentin

© TALMACI, Valentin, 2026

CUPRINS

Repere conceptuale ale cercetării 4
Conținutul tezei 9
Concluzii generale şi recomandări 22
Bibliografie 25
Lista publicațiilor autorului la tema tezei 26
Adnotări (în română, rusă şi engleză) 28

REPERELE CONCEPTUALE ALE CERCETĂRII

Actualitatea și importanța temei abordate. Problema abordată privind asigurarea și restabilirea securității publice este de o importanță deosebită în plan internațional și național. În perioada ultimelor decenii, au avut loc evenimente însoțite de pierderi materiale și umane, în urma gravelor încălcări ale ordinii și securității publice în diferite state, cum ar fi: Franța, Spania, Italia, România, Germania, Ucraina, Belarus, Kazahstan, Georgia.

Actualele evenimente de amploare din Georgia, în cadrul cărora manifestațiile pașnice au evoluat în confruntări violente, pe fondul deciziei Guvernului de a suspenda negocierile pentru aderarea la Uniunea Europeană, iar forțele de OSP au recurs la metode de intervenție coercitivă pentru dispersarea manifestanților, au devenit, de asemenea, un subiect de preocupare atât pentru autoritățile centrale, cât și pentru reprezentanții forțelor de OSP din Republica Moldova.

Problematica asigurării și restabilirii ordinii și securității publice s-a conturat și în contextul evenimentelor din anii precedenți, în special al manifestațiilor, care au exercitat un impact negativ semnificativ asupra securității societale, precum și al altor manifestații cu caracter de masă desfășurate de la proclamarea independenței Republicii Moldova până în prezent, evidențiind necesitatea consolidării mecanismelor de prevenire și gestionare a situațiilor de criză.

În condițiile războiului declanșat de Federația Rusă împotriva Ucrainei, precum și ale manifestării unor factori de natură internă și externă, asigurarea și menținerea ordinii și securității publice constituie o preocupare majoră și pentru Republica Moldova. În acest context, acțiunile desfășurate de forțele separatiste, inclusiv prin organizarea unor mitinguri, proteste și alte forme de manifestare cu caracter politic, pot genera riscuri și vulnerabilități pentru ordinea și securitatea publică, impunând consolidarea capacităților instituționale de prevenire, gestionare și, după caz, restabilire a acesteia.

Acțiunile desfășurate de forțele de OSP în anumite situații de criză au evidențiat o serie de deficiențe în organizarea și executarea misiunilor, reflectate prin disfuncționalități de ordin organizatoric și operațional, diminuarea eficienței intervenției, precum și prin dificultăți în delimitarea responsabilităților, coordonarea acțiunilor și alocarea resurselor. Aceste deficiențe au afectat, în anumite situații, capacitatea Poliției și a celorlalte structuri responsabile de a exercita în mod eficient competențele atribuite în domeniul asigurării și restabilirii ordinii și securității publice.

Actualmente, sistemul de ordine și securitate publică se află într-un proces de transformare conceptuală. Sunt întreprinse măsuri pentru asigurarea corelării cadrului normativ național cu cel european, precum și pentru consolidarea capacităților organizatorice și funcționale necesare îndeplinirii misiunilor de ordine și securitate publică. Totodată, se urmărește eliminarea suprapunerilor și dublărilor de competențe prevăzute în actele legislative și normative în vigoare.

Problematica dată a fost cercetată şi descrisă în diferite lucrări ştiinţifice.

În lucrarea [1] autorii au descris aspectele ce vizează asigurarea securităţii în timpul tulburărilor şi dezordinilor de masă, însă nu a fost atrasă atenţie suficientă şi acţiunilor tactice a forţelor la restabilirea OSP. În articolul [2, p.5-9] autorul descrie

doar aspectele juridico-tactice teoretice la asigurarea securităţii şi ordinii publice cu caracter de masă, însă nu şi aspectele practico-tactice la restabilirea OSP.

Lucrarea [3, p. 206-214] prevede aspectele juridice de intervenţie a forţelor de OSP în asigurarea ordinii şi securităţii publice, a drepturilor omului în timpul desfăşurării manifestărilor cu caracter de masă, însă fără a reda ordinea tactică de intervenţie a forţelor.

În lucrarea [4, p.174-189] sunt descrise lacunele admise de către forţele de OP în timpul manifestărilor cu caracter de masă, dar nu sunt arătate tendințe și posibilități de dezvoltare a sistemului de ordine și securitate publică. În lucrările [5, 6] este descris managementul situațiilor de criză în domeniul ordinii publice precum și restrângerea drepturilor și libertăților omului în contextul ordinii și al siguranței publice dar nu și tacticile de acțiune ale forțelor de OSP.

Lucrarea [13] la fel, prevede doar coraportul dintre noțiunile de ordine juridică, ordine de drept și ordine publică. Analiza Strategiei Naționale de Ordine și Securitate Publică [16] a permis de a constata, că se prevăd doar descrierile situației din domeniu de OSP, aspectele externe şi interne care o influențează, amenințările şi riscurile la adresa ordinii și securității publice, situația operativă și alte aspecte organizatorice din domeniu, însă aspectele tactice de asigurare şi restabilire a OSP nu se prevăd.

În Legea cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului [7] şi Legea cu privire la Inspectoratul General de Carabinieri [8] s-a constatat o dublare de competenţe, misiuni şi responsabilităţi între aceste două instituţii.

Reieșind din cele expuse, se constată necesitatea efectuării cercetării privind dezvoltarea sistemului de ordine şi securitate publică, întrucât acesta să poată răspunde cerințelor prin prisma riscurilor, amenințărilor și provocărilor la momentul actual.

Prezenta cercetare a fost efectuată în conformitate cu Programul de ordine și securitate publică pentru anii 2022-2025 [11], Strategia de dezvoltare a domeniului afacerilor interne pentru anii 2022-2030 [17], Strategia Națională de dezvoltare „Moldova Europeană 2030”, aprobată de Parlamentul Republicii Moldova, 17 noiembrie 2022 [18], Strategia Națională de ordine și securitate publică [16], Strategia de Securitate şi apărare naţională [19], planurile privind direcţiile de dezvoltare prioritară a cercetărilor ştiinţifice ale Ministerului Apărării al RM şi ale Ministerului Afacerilor Interne al RM şi planurile de cercetări științifice ale Academiei Militare a Forțelor Armate „Alexandru cel Bun” şi a Academiei „Ştefan cel Mare” a MAI al RM.

Scopul lucrării constă în elaborarea metodologiei privind sporirea eficienței forțelor de asigurare și restabilire a ordinii și securității publice în timpul manifestațiilor cu caracter de masă, prin perfecționarea conceptului și arhitecturii sistemului, a metodelor și tacticilor de acțiune ale forțelor.

În cadrul prezentei cercetări, metodologia privind sporirea eficienței forțelor este concepută ca un ansamblu integrat de principii, procedee, metode, dispozitive și instrumente de organizare, conducere și evaluare a acțiunilor forțelor de ordine și securitate publică în timpul manifestațiilor cu caracter de masă. Elementele conceptuale, arhitecturale și tactico-operative perfecționate în cadrul cercetării constituie componente interdependente ale acestei metodologii, iar eficiența soluțiilor propuse este determinată prin evaluarea comparativă a acțiunilor și indicatorilor operaționali.

Obiectivele cercetării constau în analiza situației actuale în domeniul asigurării și restabilirii securității publice în timpul manifestațiilor cu caracter de masă; analiza și sistematizarea manifestațiilor cu caracter de masă și a încălcărilor ordinii și securității publice; perfecționarea conceptului și arhitecturii sistemului de ordine și securitate publică, adaptat condițiilor actuale de manifestare a riscurilor și amenințărilor; perfecționarea metodelor, dispozitivelor și tacticilor de acțiune ale forțelor pentru asigurarea și restabilirea securității publice; elaborarea metodologiei de evaluare a eficienței forțelor în timpul manifestațiilor cu caracter de masă, în baza unor indicatori de apreciere a rezultatelor acțiunilor întreprinse.

Noutatea și originalitatea științifică constă în elaborarea unui model metodologic integrat de sporire a eficienței forțelor de asigurare și restabilire a ordinii și securității publice în timpul manifestațiilor cu caracter de masă, bazat pe corelarea situației operative cu arhitectura sistemului, conducerea unitară a forțelor, metodele și dispozitivele de acțiune și evaluarea rezultatelor operaționale. Modelul stabilește o succesiune operațională de la evaluarea situației și organizarea dispozitivului până la aplicarea graduală a metodelor și tacticilor și evaluarea rezultatelor prin indicatori operaționali și temporali, asigurând adaptarea acțiunilor forțelor la dinamica situației operative și orientarea acestora spre sporirea eficienței intervenției.

Ipoteza cercetării constă în presupunerea că elaborarea unei metodologii privind sporirea eficienței forțelor de asigurare și restabilire a ordinii și securității publice în timpul manifestațiilor cu caracter de masă**,** bazată pe integrarea conceptului și arhitecturii sistemului cu metodele, dispozitivele și tacticile de acțiune, adaptate dinamicii situației operative și evaluate prin indicatori operaționali și temporali, va contribui la eficientizarea acțiunilor forțelor și la îmbunătățirea rezultatelor operaționale.

Rezultatele obținute care contribuie la soluționarea problemei științifice importante constau în elaborarea metodologiei privind sporirea eficienței forțelor de asigurare și restabilire a ordinii și securității publice în timpul manifestațiilor cu caracter de masă, prin integrarea conceptului și arhitecturii sistemului, a metodelor de gestionare a situațiilor de criză, a metodelor, dispozitivelor și tacticilor de acțiune și a evaluării eficienței acestora.

Semnificația teoretică a lucrării constă în dezvoltarea cadrului conceptual și metodologic al domeniului asigurării și restabilirii ordinii și securității publice în timpul manifestațiilor cu caracter de masă, prin integrarea conceptului și arhitecturii sistemului de ordine și securitate publică cu metodele, dispozitivele și tacticile de acțiune ale forțelor și cu evaluarea eficienței acestora.

Valoarea aplicativă a lucrării constă în elaborarea unor propuneri și recomandări privind dezvoltarea sistemului de ordine și securitate publică, armonizarea cadrului legislativ, delimitarea competențelor și atribuțiilor structurilor implicate, precum și aplicarea unor metode, tactici, tehnici și procedee de acțiune în activitatea de asigurare și restabilire a ordinii și securității publice în timpul manifestațiilor cu caracter de masă. Rezultatele pot contribui la sporirea eficienței intervenției, reducerea timpului de reacție, îmbunătățirea coordonării forțelor și gestionarea eficientă a situațiilor de criză.

Implementarea rezultatelor științifice: Rezultatele obținute au fost implementate în activitatea Inspectoratului General de Carabinieri al Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova, prin aplicarea unor metode, dispozitive și tactici de acțiune

elaborate în cadrul lucrării, fapt confirmat prin documentul de implementare prezentat în Anexa 1.

Metode de cercetare: Cercetarea de față este fundamentată pe un ansamblu coerent de metode științifice, atât teoretice, cât și aplicative, care au permis investigarea complexă a domeniului ordinii și securității publice. În acest context, au fost utilizate metode empirice orientate spre analiza unor documente relevante și practici internaționale specifice domeniului, precum și metode de modelare conceptuală și sistemică, în vederea elaborării arhitecturii sistemului, metodologiei de intervenție și mecanismelor de evaluare.

În vederea atingerii scopului menționat și realizării obiectivelor cercetării au fost utilizate următoarele metode de cercetare:

- *metoda dialectică* a fost utilizată pentru examinarea fenomenului în dinamica și interdependența componentelor sale, cu evidențierea modificării situației operative, a relațiilor dintre riscuri, metode și dispozitive de acțiune;
- *metoda expunerii logice* a fost utilizată pentru structurarea coerentă a demersului științific și formularea concluziilor rezultate din cercetare.
- *metoda logică* a fost utilizată pentru structurarea coerentă a demersului științific și formularea concluziilor rezultate din cercetare;
- *metoda teoretică* a permis studiul critic și sistematizarea literaturii de specialitate, vizând aspecte legate de asigurarea și restabilirea ordinii și securității publice;
- *metoda empirică* a contribuit la identificarea și evaluarea obiectivă a nivelului actual de securitate în domeniul ordinii publice, inclusiv în contextul desfășurării evenimentelor cu participare masivă;
- *metodă comparativă* a fost utilizată pentru analiza comparată a sistemului național de securitate publică în raport cu metodele existente în alte state;
- *metoda observației* a contribuit la aprofundarea cunoașterii problemelor și performanțelor sistemului actual de ordine și securitate publică;
- *metoda analitică* a facilitat identificarea disfuncționalităților în activitatea structurilor de OSP și formularea unor propuneri de optimizare;
- *metoda simulării și modelării* a fost utilizată pentru examinarea soluțiilor elaborate în condiții apropiate de situațiile operaționale specifice manifestațiilor cu caracter de masă;
- *metoda implementării* a fost utilizată pentru verificarea și valorificarea practică a rezultatelor cercetării;
- *abordarea sistemică* a permis examinarea ordinii și securității publice ca sistem complex, alcătuit din componente aflate în interacțiune, precum și analiza relațiilor dintre structurile, forțele, mijloacele și mecanismele de conducere și intervenție;
- *abordarea interdisciplinară* a permis integrarea cunoștințelor și metodelor din domenii conexe, în vederea examinării fenomenului cercetat din perspectiva securității publice, managementului, tacticii de acțiune și organizării forțelor;
- *abordarea comparativă* a fost utilizată pentru examinarea unor practici și soluții aplicate în diferite sisteme de ordine și securitate publică și pentru identificarea unor elemente relevante pentru perfecționarea sistemului național;

- *abordarea aplicativă* a orientat cercetarea spre elaborarea unor soluții cu posibilitate de utilizare practică în activitatea forțelor implicate în asigurarea și restabilirea ordinii și securității publice.

Demersul investigativ s-a bazat pe principiile obiectivității, rigurozității și calității, utilizând raționamentul inductiv și deductiv pentru analiza proceselor de asigurare și restabilire a ordinii și securității publice, atât în condiții standard, cât și în situații de criză.

Aprobarea rezultatelor. Rezultatele obţinute, ideile, concluziile şi recomandările cercetării efectuate au fost valorificate şi validate la conferinţe naţionale şi internaţionale, precum şi prin publicarea unor articole ştiinţifice în reviste specializate naţionale şi internaţionale, după cum urmează:

1. Conferința științifică cu participare internațională "Dezvoltarea Armatei Naționale în Contextul Reformelor Democratice,, din 24.02.2022, AMFA, „Alexandru cel Bun", 2022, Chișinău, RM.
2. Conferința științifică internațională "Republic of Moldova Within the Context of Nev Arhitecture of Regional Securiti" din 26.05 2022, AMFA, „Alexandru cel Bun", 2022, Chișinău, RM.
3. Conferința științifică internațională "Defense resourse management in the 21centuri", din 27-28.10. 2022, Brașov, 2022, România.
4. Conferința științifică internațională „Republica Moldova în contextul noii arhitecturi de securitate regională", din 25 mai 2023, AMFA, „Alexandru cel Bun", 2023, Chișinău, RM.
5. Conferința științifică internațională cu genericul „Prevenirea şi combaterea criminalității - probleme, soluții şi perspective", din 25 aprilie 2024, Chișinău, Academia „Stefan cel Mare" a MAI RM, 2024, Chișinău, RM.
6. Conferința științifică internațională „Republica Moldova în contextul noii arhitecturi de securitate regională", din 24 mai 2024, AMFA, „Alexandru cel Bun", 2024, Chișinău, RM.
7. Revista științifică Anale Științifice ale Academiei „Ștefan cel Mare" a MAI al RM.
8. Revista științifică Legea și Viața, Academia „Ștefan cel Mare" a MAI al RM.
9. Revista științifică Anale Universității „Ștefan cel Mare" Suceava. Secția Educație Fizică și Sport.
10. Revista teoretico-științifică Știința Culturii Fizice.

Volumul şi structura tezei: adnotări, listele tabelelor și figurilor, abrevieri, introducere, cinci capitole, concluzii generale și recomandări, bibliografie din 169 de titluri, 152 de pagini de text de bază. Rezultatele tezei au fost expuse în 11 articole științifice, dintre care 5 în reviste de specialitate din Republica Moldova şi România, și 6 în materialele conferințelor științifice internaționale.

CONȚINUTUL TEZEI

În introducere se pune în evidenţă actualitatea şi importanță problemei abordate, scopul şi obiectivele tezei de doctorat, noutatea științifică a rezultatelor obținute, ipoteza de cercetare, problema științifică importantă soluționată, semnificația teoretică şi valoarea aplicativă a lucrării, aprobarea rezultatelor științifice şi sumarul compartimentelor tezei.

În capitolul 1 „Situația actuală în domeniul asigurării și restabilirii securității publice în timpul manifestațiilor cu caracter de masă”, este evidențiată relevanța și complexitatea problematicii privind asigurarea și restabilirea ordinii și securității publice. Capitolul include analiza situației actuale, fiind identificate avantajele și oportunitățile, precum și limitele și disfuncționalitățile sistemului existent. Totodată, sunt sistematizate principalele riscuri, provocări și amenințări și este realizată o analiză critică a literaturii de specialitate, fiind analizată istoriografia domeniului. Sistemul de asigurare a securității publice este analizat în plan național și internațional, inclusiv prin raportare la experiențe de criză din Republica Moldova, statele vecine și spațiul european. Rezultatele evidențiază caracterul imperfect al modelului actual, în special capacitatea de răspuns în situații de criză și gradul redus de interoperabilitate instituțională. În acest sens, este argumentată necesitatea modernizării structurilor instituționale ale Carabinierilor, Poliției și altor componente ale sistemului OSP. Analiza comparativă a modelelor naționale și internaționale evidențiază bunele practici și direcțiile de optimizare a sistemului național.

Situația actuală în domeniul asigurării și restabilirii securității publice. Actualmente, forţele principale ale sistemului de ordine și securitate publică sunt considerate Poliția [7] și Carabinierii [8] cu susținerea componentelor adăugătoare de ajutor şi sprijin din cadrul MAI, care acționează după necesități. Sistemul național de ordine și securitate publică suportă modificări conceptuale moderne de dezvoltare. Se întreprind măsuri pentru corelarea corespunzătoare a actelor normative de reglementare cu cele europene, a capacităților organizatorice și funcționale la îndeplinirea misiunilor de OSP. Se lucrează intens asupra lichidării suprapunerilor și dublărilor de competențe din actele legislative şi normative actuale, care duc la dificultăți de organizare și desfășurare a misiunilor. În prezent, organele afacerilor interne își îndeplinesc funcțiile și sarcinile trasate permanent în condiții obișnuite sau speciale. Organele specializate își adaptează metodele și procedeele de lucru, se organizează și grupează forțele necesare, aplicând diverse sisteme de management cu aceste forțe și mijloace [15], [20], [30].

Cu toate acestea, necesitatea unei corelări sistemice dintre arhitectura instituțională, conducerea forțelor, metodele și dispozitivele de acțiune și evaluarea eficienței rămâne relevantă pentru dezvoltarea mecanismelor de asigurare și restabilire a ordinii și securității publice [26].

Analiza comparată dintre sistemele de nivel naţional şi internaţional prin prisma riscurilor, provocărilor și amenințărilor cu impact asupra securităţii publice. Analiza comparată ale modelelor și căilor de ameliorare a situațiilor de criză utilizate la nivel internațional și național permite de a stipula că în prezent mai există diferențe esențiale dintre sistemul național de securitate și ordine publică, pe de o parte, și cele

internaționale în ceea ce privește monitorizarea respectării ordinii în timpul desfășurării evenimentelor publice, pe de altă parte. Ulterior s-a constatat că diferența dintre modele este esențială prin aceea că cel internațional se bazează pe principii de convingere, pe când cel național pe principii de constrângere. La nivel internațional intervenția în forță se folosește mai mult ca demonstrație a forțelor, mijloacelor și tehnicii speciale. Dispozitivul de acțiune pentru restabilirea ordinii publice în statele respective se adoptă în condiția tulburării grave a OSP. Numai în cazuri extreme de necesitate se aplică forța cu un efectiv minimal în activități de asigurare și restabilire a OSP. Căile de asigurare publica, metodele și formele de intervenție fizică și folosirea mijloacelor speciale prevăd mai mult implicarea și folosirea lor de la distanță și nu din contact direct cu manifestanții.

Analiza arată, că asigurarea securității ordinii publice în timpul manifestațiilor cu caracter de masă impune implementarea noilor tactici, tehnici, practici și strategii, forme și metode, forțe și mijloace speciale tehnice (UVA, sisteme cu efect psihologic, auditiv, vizual, tehnică specială și alte tehnologii noi avansate).

În baza analizei sistemului naţional şi cel internaţional în domeniul asigurării ordinii publice s-a demonstrat că Republica Moldova are restanțe la următoarele capitole: organizațional, administrativ, legislativ, logistic. Au fost identificate unele metode, forme şi principii noi de acţiune la asigurarea şi restabilirea OSP, care ar fi rezonabil de a le utiliza de către forţele de ordine şi securitate din Republica Moldova.

Riscurile, provocările şi ameninţările cu impact asupra securităţii publice. Starea de lucruri în domeniul securității publice și ordinii interne, care sunt componente de bază a sistemului național strategic de securitate îngrijorează atât autoritățile oficiale cât și cetățenii Republicii Moldova. Principalii factori de instabilitate sunt cei politici, economici, informaționali și comunicaționali, sociali și culturali, psihologici, ecologici, tehnologici, calamități și dezastre [16], [21].

În contextul aspectelor menţionate, au fost clasificate riscurile, provocările şi ameninţările ce vizează OSP în RM. Sunt identificate riscurile, provocările și amenințările interne și externe cu extensie transfrontalieră și internațională, la adresa ordini și securității publice, care sunt determinate pe categorii astfel [16], [27]:

Riscurile, provocările şi ameninţările externe şi interne la adresa ordinii şi securităţii publice: 1. Riscurile de origine politică; 2. Riscurile de origine economică și socială; 3. Riscurile de origine a crimei organizate; 4. Riscurile din domeniul tehnologiilor informaționale.

În capitolul 2 „ Metodologia cercetării și sistematizarea manifestațiilor cu caracter de masă și a încălcării ordinii și securității publice”, este descrisă metodologia cercetării, sunt prezentate principiile de organizare și desfășurare a manifestațiilor, clasificarea și caracteristicile acestora, precum și evoluția încălcărilor colective și implicarea forțelor de ordine. Sunt definite direcțiile de comunicare instituțională și operațională pentru prevenirea escaladării tensiunilor. A fost perfecționată și elaborată o tipologie de 14 categorii de manifestații, în funcție de nivelul de organizare, scop, grad de risc și potențial de escaladare, pentru adaptarea răspunsului instituțional. Sunt analizate transformarea manifestațiilor pașnice în acțiuni violente. Aspectele privind psihologia mulțimilor sunt corelate cu eficientizarea

intervenției. În final, sunt perfecționate și sistematizate metodele de intervenție în situații de criză: convingerea, constrângerea graduală și intervenția în forță, aplicate potrivit legalității, proporționalității și necesității.

Organizarea manifestațiilor publice. În Republica Moldova, Legislația [9] prevede, că în cazul manifestațiilor cu caracter de masă (mitinguri, demonstrații, proteste, competiții etc.), care urmează să se desfășoare în aer liber, organizatorii lor să depună declarație prealabilă, scrisă la primăriile locale, pe al căror teritoriu aceasta trebuie să se desfășoare [27].

Așadar, analizând organizarea întrunirilor conform legislației în vigoare, precum şi urmărind după acțiunile protestatarilor, administrațiilor publice locale şi centrale, forțelor de OSP în cadrul ultimelor evenimente cu caracter de masă desfășurate în țară, noi am constatat, că există unele lacune în legislație, care duc la tărăgănarea soluționării situațiilor de criză pe timpul manifestațiilor cu caracter de masă, şi anume [27]:

- lipsa de proporționalitate dintre acțiunile-limită a protestatarilor şi forțelor de ordine;
- decizia de a sista sau a interzice întrunirile în care se încălcă grav cerințelor legale de către protestatari și organizatorii lor nu aparțin administrațiilor publice locale și centrale.

Actul normativ [9] prevede mai multe drepturi în favoarea protestatarilor, însă în unele cazuri defavorizează și dezechilibrează proporționalitatea de forțe și limitează implicarea acțiunilor de menținere a ordinii publice de către organele de drept. Pentru a echilibra proporționalitatea acţiunilor se recomandă de a revizui Legea nr. 26-XVI din 22.02.2008 [9] privind întrunirile [27 p.179-190].

Clasificarea manifestațiilor publice. Analiza practicilor manifestațiilor publice a arătat, că ele pot fi astfel clasificate: de protest, cultural – artistice, religioase, promoționale, comemorative, sportive și alte activități care se desfășoară în spațiu public [16], [27].

Manifestațiile publice se pot organiza atât în mod legal cât şi mai puțin legale, în dependență de scopurile urmărite. În funcție de prevederile legale manifestațiile publice pot fi clasificate ca supuse procedurii declarării, nesupuse proceduri declarării, spontane și interzise.

Analiza a arătat că manifestațiile publice pot fi clasificate după ordinea lor de acţiuni astfel [16], [27]: a) evenimente publice declarate prealabil; b) evenimente publice care nu sunt supuse procedurii declarării prealabile; c) evenimente publice spontane. În funcție de gradul de risc manifestațiile publice pot fi clasificate: a) fără grad de risc; b) cu grad de risc scăzut; c) cu grad de risc mediu; d) cu grad de risc sporit.

Caracteristica manifestațiilor publice. Analiza în domeniu a permis de a determina diferite tipuri de manifestații publice, reieșind din nivelul lor de organizare, scopuri, pericol, posibilitatea provocărilor de violență, precum și din studiul practicilor crimei organizate transnaționale, etc., în modul următor [16], [27]:

1.Manifestații social-politice, antiguvernamentale; 2.Manifestații economice a mediului de afaceri; 3.Manifestații cu protestatari de profesie; 4.Manifestații cu protestatari de categorii profesionale; 5.Manifestații ale minorităților naționale; *6.Manifestații ale minorităților sexuale*; *7.Manifestații ai agricultorilor și fermierilor*; *8.Manifestații ale ONG –urilor și susținătorilor lor*; *9.Manifestații ale transportatorilor; 10.Manifestații de activități sportive*; *11.Manifestații ale*

protestatarilor – revoluționari; 12.Manifestații ale pensionarilor; *13.Manifestații studențești; 14.Manifestații ale ecologiștilor.*

Prezenta caracteristică a manifestațiilor publice va oferi reprezentanților forțelor de ordine posibilitatea de a identifica numărul aproximativ și categoriile participanților, modul de declanșare, natura revindicărilor, scopurile urmărite, asigurarea materială și financiară, tipul și numărul mijloacelor de transport, precum și de a aprecia gradul de risc a viitorului protest.

Evoluția încălcărilor de grup și etapele de trecere din manifestații pașnice în cele de violență. O manifestație relativ pașnică se poate transforma în una violentă în caz de apariție a careva situații conflictuale [14].

În procesul de transformare a adunărilor pașnice în cele cu violență se observă următoarele [1], [2], [23]: nesubordonarea mulțimii la cererea legală a autorităților de a se dispersa și a opri orice acțiuni ilegale; înaintarea unor cerințe ilegale din partea manifestanților, cu scopul de a provoca reprezentanții legii; comportamentul agresiv, manifestat prin comiterea de către manifestanții a masacrelor, provocarea de incendii, jafuri, vandalism, pogromuri, distrugeri și alte acțiuni similare; opunerea de rezistență autorităților legale, cu utilizarea armelor sau a altor obiecte periculoase pentru viață; acțiunile, caracteristice elementelor criminale din partea manifestanților; scăparea de sub controlul forțelor de ordine.

Instigarea calificată poate să dezvolte progresiv stări latente de nemulțumire, de revendicări, doleanțe care pot fi intensificate până la ură și dorință generală de răzbunare. Tendințele de a comite fapte antisociale sunt mult mai evidente și pot lua forma unei nebunii colective acute și într-un timp scurt pot atinge apogeul. În acest stadiu, adunarea este foarte greu de controlat. Situația de conflict poate să apară atât treptat, cât și spontan, inclusiv și din cauza unor acțiuni incorecte ale funcționarilor organelor de drept [12].

Etapele de trecere din manifestații pașnice în cele de violență. În rezultatul studierii cazurilor de implicare a forțelor de ordine publică pentru soluționarea situațiilor de conflict a fost determinat un set de etape de trecere din manifestații pașnice în cele de violență [22], [23]:

I. Etapa organizatorică. Organizatorii și responsabilii viitorului protest se întrunesc și discută planul, cerințele, intențiile, acțiunile, asigurarea materială, financiară, logistică și demersul protestului, precum și autorizarea sau neautorizarea lui în instanțele legale.

II. Etapa inițială. Etapa dată se caracterizează prin apariția și tensionarea situațiilor de conflict. Aceste situații pot fi diverse, exprimate prin nemulțumire privind organizarea evenimentelor și protestelor împotriva anumitor acțiuni ale autorităților. Cerințele pot fi atât legale și întemeiate, cât și ilegale.

III. Etapa activă. Etapa aceasta reprezintă o perioadă, când mulțimea agresivă trece la acțiuni dacă cerințele sunt respinse. De regulă, acestea acțiuni au caracter ilicit, iar consecințele sunt grave.

IV. Etapa finală. Etapa finală se caracterizează prin anihilarea acțiunilor agresive ale mulțimii în urma acțiunilor complexe ale organelor de drept în combaterea și lichidarea consecințelor dezordinilor de masă. Politia și carabinierii întreprind operațiuni speciale în scopul dispersării mulțimii, identificării, reținerii și tragerii la

răspundere a persoanelor vinovate în baza probelor colectate.

Metodele de ameliorare a situațiilor de criză. În scopul eficientizării acțiunilor forțelor de ordine publică pe timpul manifestațiilor cu caracter de masă, se propun următoarele metode perfecționate pentru ameliorarea situațiilor de criză [5], [6], [13], [22]: metoda convingerii; metoda constrângerii; metoda intervenției în forță.

Metoda convingerii. În scopul evitării tensiunilor și violențelor, care pot avea loc pe timpul manifestațiilor publice, componenta comunicațională a intervenției trebuie direcționată spre următoarele: negocierea problemelor controversate înaintea desfășurării manifestației publice; stabilirea unor înțelegeri între reprezentanții forțelor de ordine publică și ai celor care doresc să-și exprime opiniile prin manifestație publică; cunoașterea scopurilor unei manifestații și a responsabilităților forțelor de ordine publică.

Metoda constrângerii. Atunci, când conflictul devastează şi se transformă în acţiuni violente din partea manifestanților, acțiunile forțelor de ordine urmează să fie altele. În cazul dat condiția principală este, că forțele de ordine să fie la maximum active, să preia inițiativa, acțiunile să aibă un caracter ofensiv, dar cu condiția că daunele provocate integrității corporale, morale sau patrimoniale să fie minime.

Metoda intervenției în forță. Intervenția pentru restabilirea ordinii și siguranței publice se realizează la nivel național de structurile specializate ale Ministerului Afacerilor Interne. Celelalte structuri ale MAI participă la executarea intervenției pentru restabilirea ordinii publice potrivit atribuțiilor și competențelor legale.

Răspunderea pentru executarea intervenției revine comandantului (șefului) structurii competente teritorial sau, după caz, persoanei investite în acest scop.

Metodele de ameliorare a situațiilor de criză descrise, pot fi implementate în practica forţelor de OSP şi utilizate în literatura de specialitate și regulamentele de serviciu ale organelor de drept privind menținerea, asigurarea și restabilirea ordinii și securității publice.

În capitolul 3 „Conceptul și arhitectura sistemului de securitate publică”, sunt prezentate rezultatele privind dezvoltarea și elaborarea conceptuală, structura și direcțiile de modernizare a sistemului de securitate publică din Republica Moldova. Sunt propuse optimizarea mecanismelor instituționale, consolidarea cooperării interinstituționale și sporirea eficienței operaționale în gestionarea crizelor. Este dezvoltat și elaborat conceptul sistemului OSP, bazat pe componente legislative și principii moderne de acțiune, pentru o abordare unitară a gestionării crizelor. Se propune delimitarea competențelor structurilor și a ordinii de gestionare a evenimentelor publice, precum și dezvoltarea capacității operative prin consolidarea unităților mobile. Este propusă o arhitectură modernizată a sistemului, bazată pe integrare instituțională și conducerea unitară a forțelor, cu evidențierea rolului Centrului Național de Management al Crizelor. În final, sunt definite funcțiile și mecanismele de coordonare pentru eficientizarea managementului operațional.

Conceptul sistemului de securitate publică. Se propune conceptul sistemului de OSP, care prevede delimitarea atribuţiilor şi competențelor forțelor de OP, fiind bazat pe următoarele principii de acțiuni la asigurarea și restabilirea OSP [16], [20]: *1.Principiul prevederii şi prevenirii acțiunilor de tulburare a OSP*; *2.Principiul non surprinderii*; *3.Principiul de obligație*; *4.Principiul de demonstrare a forțelor*; *5.Principiul legalității*; *6.Principiul*

umanismului și echității sociale; *7.Principiul nediscriminării*; *8.Principiul respectării drepturilor omului*; *9.Principiul proporționalității*; *10.Principiul inviolabilității persoanei*; *11.Principiul colaborării*; *12.Principiul auto protecției*; *13.Principiul intervenției*; *14.Principiul conducerii unitare*; 15.*Principiul ordinii executării misiunilor de* OSP.

Misiunile și obligațiile principalelor forțe de securitate publică. În prezent, în domeniul ordinii și securității publice (OSP) există o delimitare a competențelor între forțele principale. Totuși, având în vedere importanța misiunilor executate, se constată necesitatea redefinirii atribuțiilor și competențelor acestora, astfel încât, prin formele specifice de activitate, misiunile de ordine publică să fie delimitate conceptual de misiunile de securitate publică, după cum se propune în prezenta cercetare (Figura 1) [20], [26].

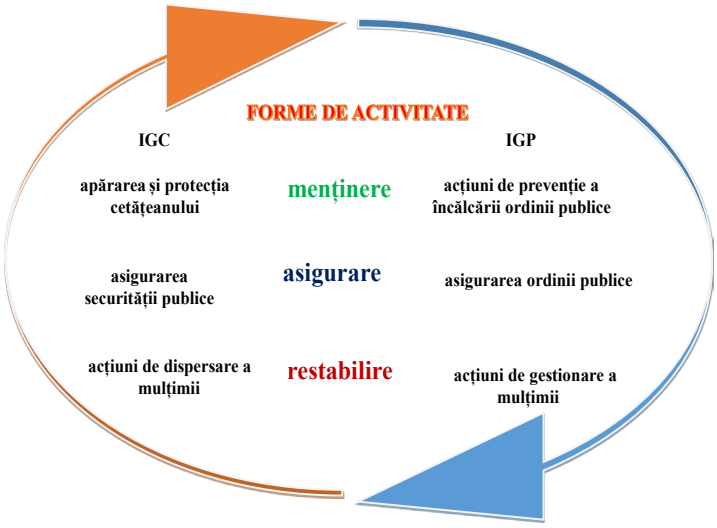

Figura 1. Activitățile forţelor de securitate publică

Arhitectura sistemului de securitate publică. Se propune o arhitectură perfecționată a sistemului naţional de securitate publică (Figura 2) [20].

Conform arhitecturii perfecționate conducerea domeniului de securitate publică la nivel strategic se va realizeze de către Parlament și Președintele Republicii Moldova prin Consiliul Național de Securitate și Centrul National de Management al Crizelor (CNMC), pentru problemele cu factori majori de risc - prin Serviciul de Informații și Securitate, precum și Guvern, prin Ministerul Afacerilor Interne și alte instituții care au în subordine categorii de forțe de ordine publică.

Forțele de ordine şi securitate pe timpul manifestațiilor cu caracter de masă, compuse din forțe principale, de sprijin, complementare, vor fi completate cu forțe de excepție, care până în prezent nu au fost prevăzute.

În scopul obținerii nivelului sporit de cooperare interinstituțională, necesar menținerii și dezvoltării capacității operaționale a instituțiilor abilitate cu gestionarea crizelor, precum și eficientizarea activității personalului operativ, îmbunătățirii capacității de prevenție și de intervenție imediată se propune un sistem perfecționat de SP al MAI, care va include totalitatea componentelor de forţe cu misiuni de asigurare şi restabilire a OSP (Figura 3) [20], [26].

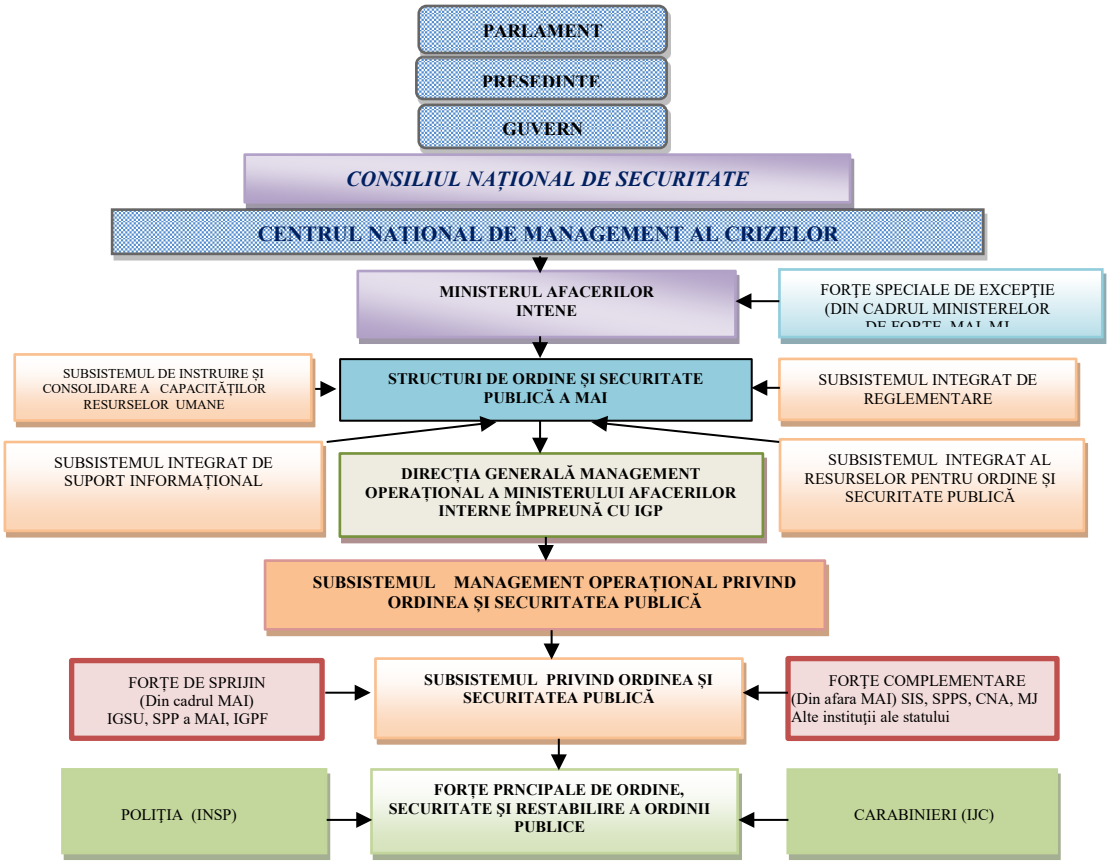

Figura 2. Arhitectura sistemului național de securitate publică

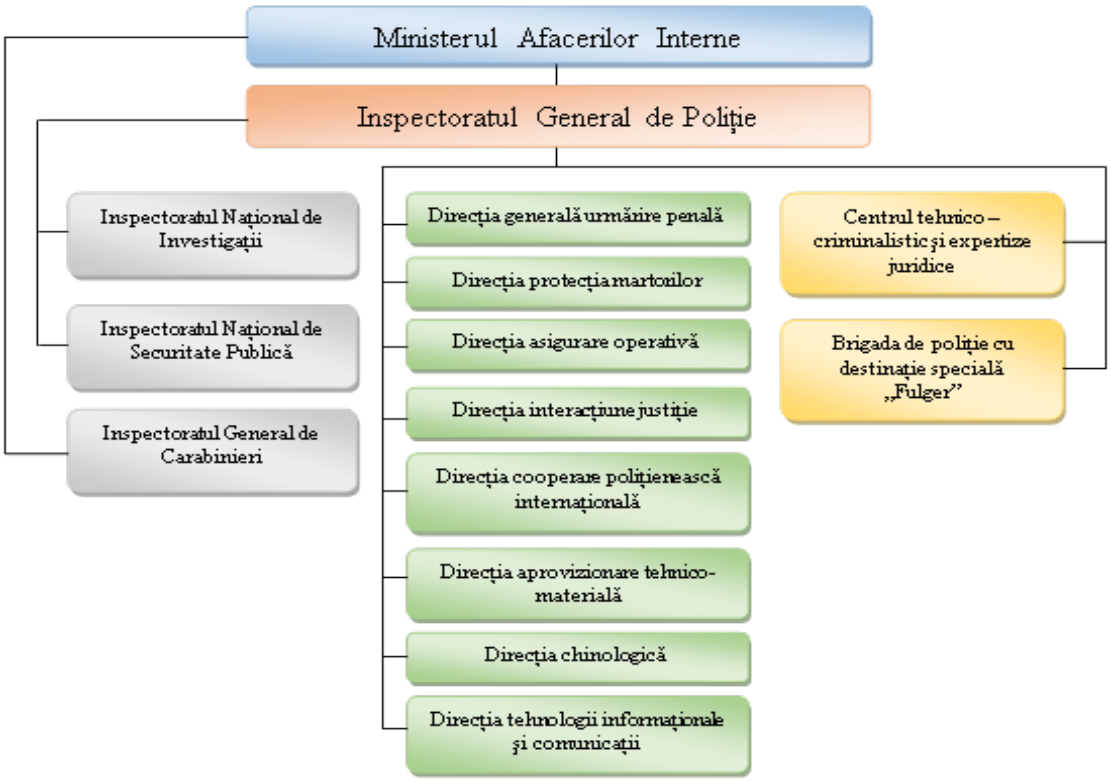

Figura 3. Structura sistemului de securitate publică al MAI

În capitolul 4 „Metode, dispozitive și tactici de asigurare și restabilire a ordinii și securității publice în timpul manifestațiilor cu caracter de masă”, sunt perfecționate și elaborate tactici și tehnici operaționale moderne, adaptate evoluției mediului de securitate și orientate spre sporirea eficienței acțiunilor de asigurare și restabilire a ordinii și securității publice. Sunt descrise principalele tactici și procedee de acțiune ale structurilor de forță.

Sunt prezentate tactici și tehnici de asigurare și restabilire a ordinii și securității publice, bazate pe intervenție graduală, în conformitate cu legalitatea și proporționalitatea. Este descris dispozitivul de restabilire a ordinii ca structură de dispunere a forțelor și mijloacelor pentru intervenția operativă și dispersarea controlată a mulțimii. De asemenea, este prezentată succesiunea acțiunilor elementelor dispozitivului, cu accent pe coordonarea unitară, respectarea etapelor operaționale și aplicarea proporțională a măsurilor.

Asigurarea securităţii publice în timpul manifestaţiilor cu caracter de masă. În scopul asigurării eficiente a securității publice, legalității, liniștii sociale, prevenirii și combaterii acțiunilor de violență, care pot apărea în rezultatul unora acţiuni de tulburări sociale pe timpul manifestațiilor cu caracter de masă, precum și pentru protecția unor obiective sau teritorii adiacente, forțele de ordine publică aplică diferite tehnici și tactici speciale.

Tehnicile și tacticile date se bazează pe procedee și măsuri de control, dirijare și protecția participanților, într-o zonă delimitată și pe trasee prestabilite [10], [16], [24]. Se realizează următoarele misiuni: blocarea și interzicerea accesului masei de manifestanți într-o zonă sau direcție neautorizată, dirijarea, canalizarea și filtrarea manifestanților; protecția și însoțirea manifestanților; protecția autocoloanelor oficialilor și persoanelor. În realizarea misiunilor la asigurarea SP se utilizează dispozitive de forțe, procedee și măsuri de control pentru dirijarea și protecția participanților. Fiecare dispozitiv va fi compus din elemente tipice de acțiune la asigurarea OP [24].

Tipuri de dispozitive de acţiune la asigurarea ordinii şi securităţii publice. Se propun următoarele dispozitive perfecționate de acţiune la asigurarea OSP (Figura 4): de blocare (interzicere) a accesului masei de manifestanți într-o zonă sau direcție neautorizată; de dirijare, canalizare și filtrare a manifestanților (Barajele); de protecție, însoțire și dirijare a manifestanților la întruniri publice (Cordoanele); de protecție a autocoloanelor oficialilor și persoanelor VIP (Coridoarele) [24].

Elemente tipice de acțiune la asigurarea ordinii publice. Se propun următoarele elemente tipice de acțiune la asigurarea OSP [24]: 1.*Punctul de comandă*; 2. *Agenți de legătură*; 3.*Postul de observare şi patrula de OP*; 4.*Grupul de patrulare*; 5.*Grupul operativ de documentate*; *6. Grup de specialiști în dialogări și negocieri*; 7. *Grupul de contact, blocare și interzicere a accesului*; 8. *Grup de sprijin, dirijare, filtrare și fragmentare*; 9. *Grup de protecție și însoțire*; 10. *Grup de jaloneri*; 11. *Grup de control*; 12. *Grup pirotehnic și de aplicare a mijloacelor speciale dotat cu*; 13. *Grup operativ de intervenție*; 14. *Grup anti-incendiar*; 15. *Grup de autospeciale*; 16. *Grup de escortă*; 17. *Grupul de pază*; 18. *Grup medical*; *19. Echipaje de circulație rutieră;* 20. *Grupul de rezerva*.

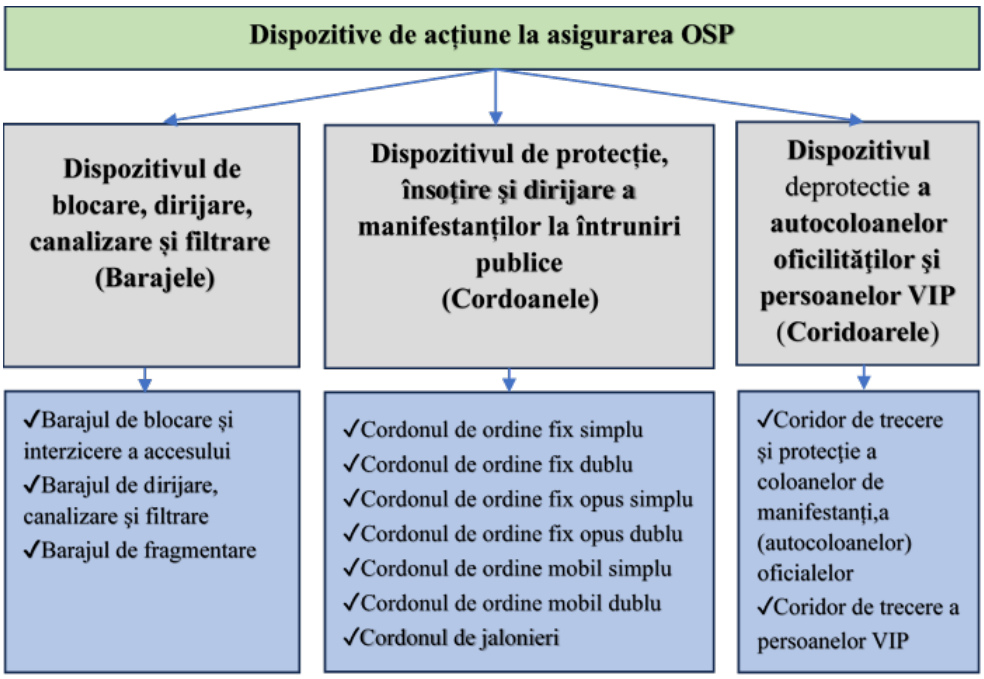

Figura 4. Dispozitive de acţiune la asigurarea OSP

Restabilirea securităţii publice în timpul manifestațiilor cu caracter de masă. Dispozitivele și tactici de restabilire a securităţii publice. Dispozitivele de restabilire a ordinii publice se utilizează în situațiile tulburării grave a OSP și se realizează în cazurile desfășurării mitingurilor, demonstrațiilor, manifestațiilor și a oricăror altor întruniri, care pot avea loc în alte locuri în afara clădirilor şi oficiilor şi edificiilor, în mediul urban sau rural [10], [16], [25].

Dispozitivele au ca scop: oprirea înaintării masei de manifestanți într-o zonă sau direcție neautorizată; eliberarea unor căi ferate, trasee naționale și secundare, accese importante de comunicație, artere vitale, spații și teritorii ocupate ilegal; evacuarea dintr-o piață; dispersarea manifestanților. În dispozitivul de restabilire a ordinii publice se propune de a fi incluse următoarele componente (Figura 5) [25]:

1. *Echipă de dialog*; 2. *Echipă specializată pentru monitorizarea, documentarea și obținerea datelor de interes operativ*; 3. *Grup de contact*; 4. *Grup de siguranță*; 5. *Grup de sprijin*; *6. Grup de flancare*; 7. *Aliniamente (baraje și cordoane) de izolare a zonei*; 8. *Echipaje de circulație rutieră*; 9. *Punct de trecere*; 10. *Punct de prim ajutor medical*; 11. *Punct de comandă*; 12. *Grup de rezervă*; 13.*Grup de dispersare*; 14. *Drone de documentare, transportare și aplicare a mijloacelor speciale;* 15. *Grup mobil de intervenție*; 16. *Grup de escortă a reținuților*; 17. *Grup de pază a reținuților*; 18. *Grup de pază a tehnicii și mijloacelor de transport și blindatelor*; 19. *Subdiviziuni pentru paza și protecția obiectelor de importantă deosebită în stat*; 20. *Grup chinologic*; 21. *Grup de călăreți*; 22 .*Intendent (agent de legătură)*; 23. *Grup cu autospeciale* ; 24. *Echipă antiincendiară și servicii pentru situații de urgenta (pompieri, salvamari)*; 25. *Transportor Amfibia Blindat (TAB);26. Manifestanți - participanți la manifestații cu caracter de masă.*

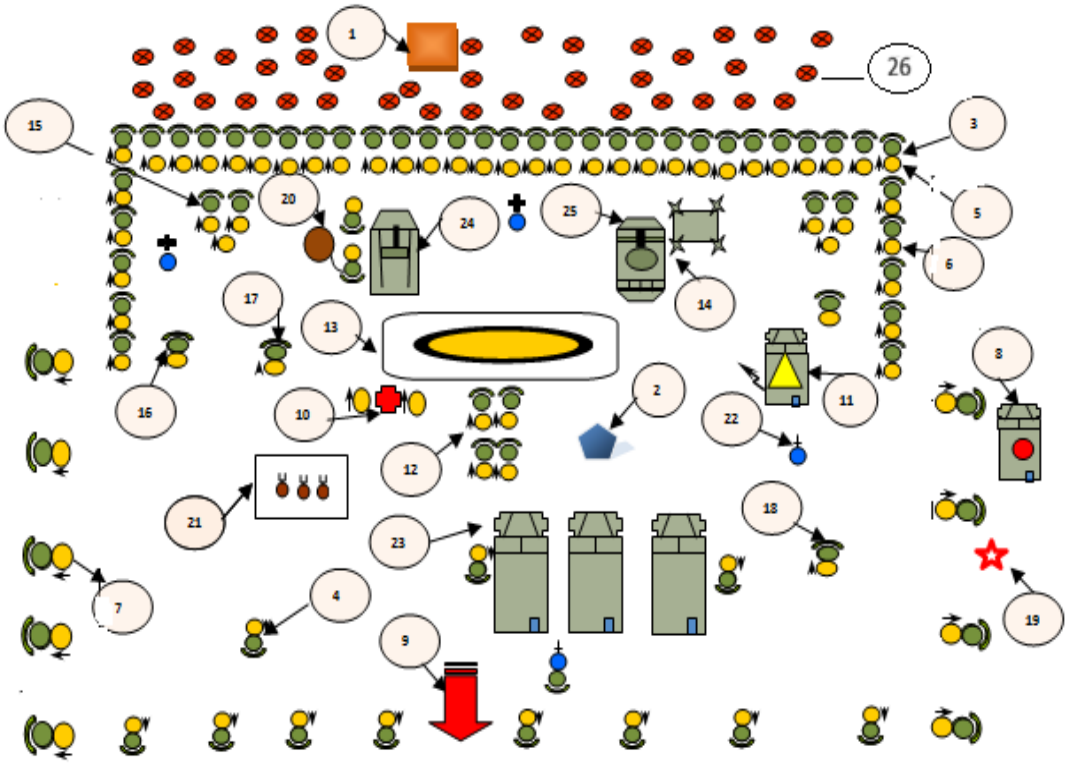

Figura 5. Dispozitivul forțelor de restabilire a ordinii public

În capitolul 5 „Evaluarea eficienței forțelor la asigurarea și restabilirea ordinii și securității publice în timpul manifestațiilor cu caracter de masă”, sunt prezentate rezultatele empirice și analitice privind evaluarea eficienței forțelor de ordine. Sunt elaborate modele matematice pentru analiza duratei acțiunilor în situații standard și de criză. Evaluarea se realizează comparativ, prin raportarea timpilor operaționali și a rezultatelor intervențiilor la procedurile existente și la modelele și tehnicile propuse. Sunt evidențiate diferențele de performanță, impactul asupra capacității de răspuns și relevanța operațională a soluțiilor pentru optimizarea procesului decizional. Totodată, sunt identificate elemente inovative integrate în dispozitivele de acțiune pentru consolidarea suportului operațional, creșterea siguranței personalului și îmbunătățirea coordonării interinstituționale. În baza rezultatelor, este elaborată metodologia privind sporirea eficienței forțelor la asigurarea și restabilirea ordinii și securității publice în timpul manifestațiilor cu caracter de masă, destinată eficientizării proceselor de planificare, organizare și conducere.

Metodologia privind sporirea eficienței forțelor de asigurare și restabilire a ordinii și securității publice în timpul manifestațiilor cu caracter de masă. În baza rezultatelor cercetării, este elaborată metodologia integrată privind asigurarea și restabilirea ordinii și securității publice în timpul manifestațiilor cu caracter de masă, fundamentată pe o abordare sistemică și operațională, structurată pe următoarele componente funcționale (Figura 6):

1. Arhitectura sistemului de ordine și securitate publică, care definește subsistemele componente, relațiile funcționale dintre acestea și rolurile instituțiilor implicate în managementul manifestațiilor cu caracter de masă;

2. Sistemul operațional integrat de asigurare și restabilire a ordinii și securității publice, orientat spre coordonarea unitară a acțiunilor forțelor implicate și optimizarea procesului decizional în condiții de risc;
3. Dispozitivele, elementele tipice și tacticile de acțiune pentru faza de asigurare a ordinii și securității publice, adaptate nivelului de risc, tipului manifestației și comportamentului mulțimii;
4. Metodele, dispozitivele și tacticile de intervenție pentru faza de restabilire a ordinii și securității publice, orientate spre controlul situației operative, limitarea escaladării și restabilirea stării de legalitate;
5. Acțiunile forțelor implicate în etapele de asigurare și restabilire a ordinii și securității publice, fundamentate pe stabilirea succesiunii acțiunilor, a interdependenței și a modului de cooperare interinstituțională;
6. Metodologia de evaluare a eficienței forțelor la asigurarea și restabilirea ordinii și securității publice în timpul manifestațiilor cu caracter de masă, bazată pe indicatori operaționali, temporali și de performanță, destinată monitorizării și optimizării continue a intervențiilor.

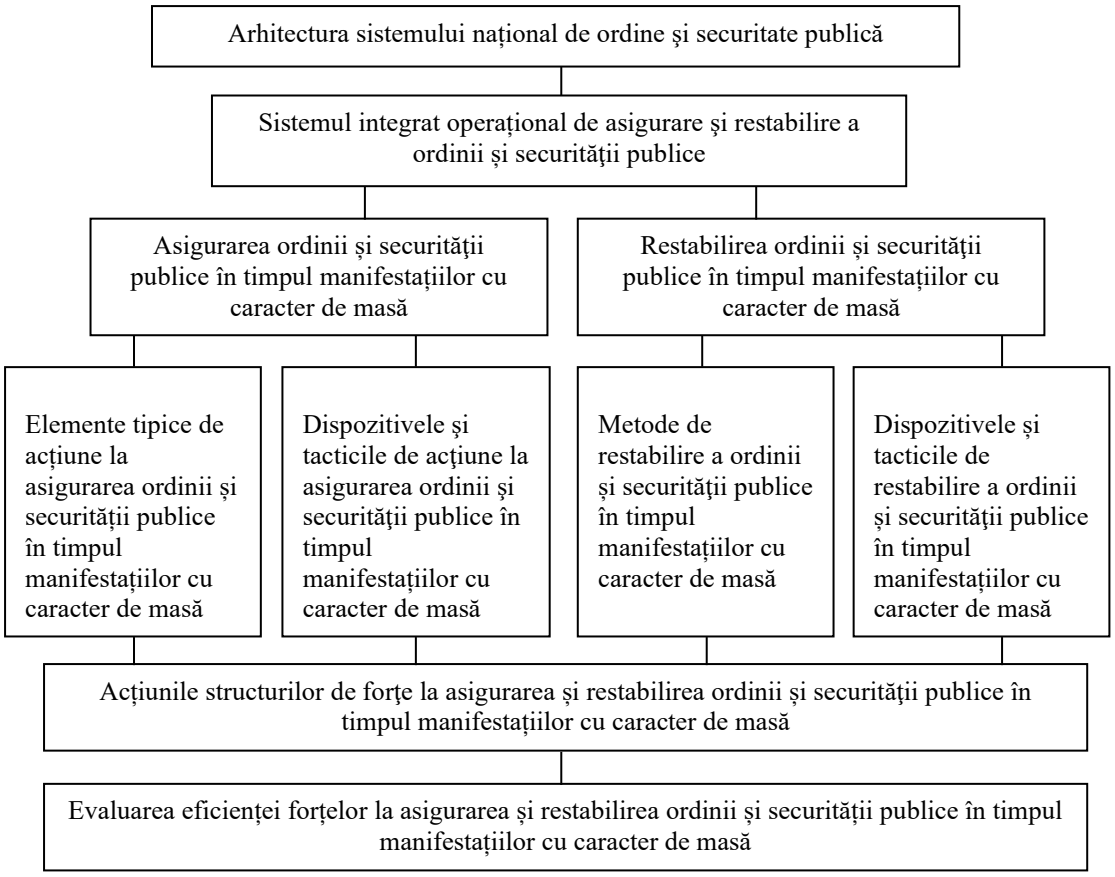

Figura 6. Metodologia privind sporirea eficienței forțelor de asigurare și restabilire a ordinii și securității publice în timpul manifestațiilor cu caracter de masă

Metodologia evaluării eficienței forțelor la asigurarea și restabilirea ordinii și securității publice în timpul manifestațiilor cu caracter de masă. În Tabelul 1 sunt prezentate datele privind durata acțiunilor la asigurarea ordinii publice conform

tehnicilor existente T_{Ate} și celor propuse T_{Atp}, relația între timpurile respective $R_A = T_{Ate}/T_{Atp}$ și diferența relativă de timp $D_A = (T_{Ate}-T_{Atp})/T_{Ate}$ [28], [29].

Tabelul 1. Datele privind durata acțiunilor la asigurarea ordinii publice

Acțiunile	**Durata acțiunilor conform tehnicilor existente, min**	**Durata acțiunilor conform metodologiei propuse, min**	**R_A**	**D_A**
Etapa 1	100	50	2,0	0,5
Etapa 2	60	35	1,71	0,42
Etapa 3	115	80	1,44	0,3
Etapa 4	80	50	1,6	0,37
Timp total în baza acțiunilor pe etape T_{AE}	355	215	1,65	0,39
Timp total al acțiunilor forțelor T_A	130	80	1,63	0,38

În Tabelul 2 sunt prezentate datele privind durata acțiunilor la restabilirea ordinii publice conform tehnicilor existente T_{Rte} și celor propuse T_{Rtp}, relația între timpurile respective

$R_R = T_{Rte}/T_{Rtp}$ și diferența relativă de timp $D_R = (T_{Rte}-T_{Rtp})/T_{Rte}$ [28], [29].

Tabelul 2. Datele privind durata acțiunilor la restabilirea ordinii publice

Acțiunile	**Durata acțiunii conform tehnicilor existente, min**	**Durata acțiunii conform metodologiei propuse, min**	**R_R**	**D_R**
Etapa 1	220	160	1,37	0,27
Etapa 2	80	50	1,6	0,37
Etapa 3	95	70	1,36	0,26
Timp total în baza acțiunilor pe etape T_{RE}	395	280	1,41	0,29
Timp total al acțiunilor forțelor T_R	240	160	1,5	0,33

În Figura 7 sunt prezentate datele privind relația timpurilor acțiunilor la asigurarea și restabilirea ordinii publice în baza tehnicilor existente și propuse [29].

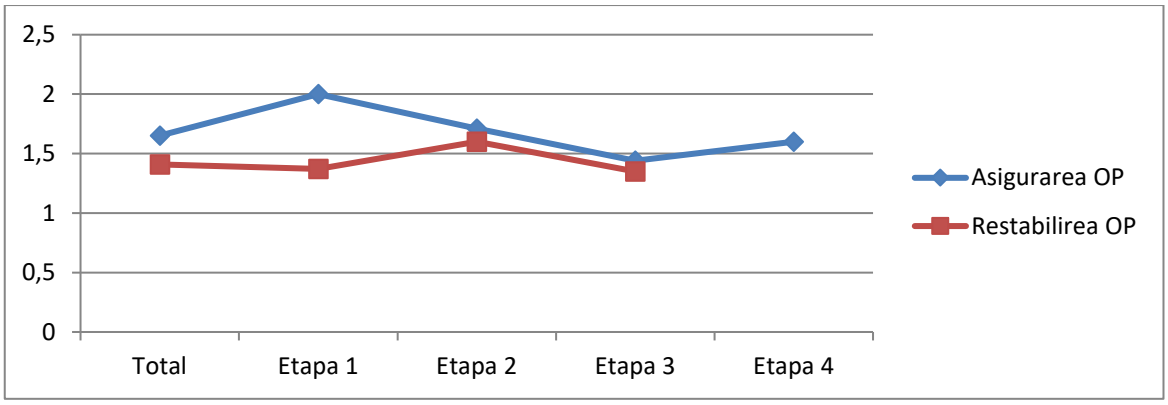

Figura 7. Relația timpurilor acțiunilor la asigurarea și restabilirea ordinii publice în baza tehnicilor existente și propuse

Rezultatele modelării matematice prezentate în Tabelele 1, 2 și în Figura 7 demonstrează următoarele:

1. Timpul acțiunilor forțelor la asigurarea OSP pentru situații excepționale este mai mare de cât celor standard de 2,68 ori în cazul aplicării tehnicilor propuse și de 2,73 ori conform tehnicilor existente;

2. Timpul total al acțiunilor forțelor la asigurarea OSP este mai mic cu 38% în cazul aplicării tehnicilor propuse în comparație cu cele existente [28], [29];

3. Timpul acțiunilor forțelor la restabilirea OSP pentru situații escepționale este mai mare decât celor standard de 1,63 ori conform tehnicilor existente și de 1,75 ori – în cazul aplicării tehnicilor propuse;

4. Timpul total al acțiunilor forțelor la restabilirea OSP este mai mic cu 29% în cazul excepțional și aplicării tehnicilor propuse în comparație cu cele existente [28], [29];

5. Timpul total al acțiunilor forțelor la restabilirea OSP este mai mic cu 33% în cazul standard și aplicării tehnicilor propuse în comparație cu cele existente.

A fost realizată analiza comparativă a eficienței sistemului propus de asigurare a ordinii și securității publice în raport cu sistemul existent [28], [29]. Datele prezentate în Tabelul 3 demonstrează următoarele:

Tabelul 3. Datele privind analiza comparativă a sistemelor de OSP

Nr. d/o	**Indicii**	**Sistemul existent de OSP**	**Sistemul propus de OSP**
1.	Existența unui sistem de ordine și securitate publică unitar pe timp de criză	Nu	Da
2.	Capacitate organizatorică și funcțională	Scăzută	Înaltă
3.	Lipsa de suprapuneri și dublări de competențe	Nu	Da
4.	Coordonare operativă a tuturor forțelor de ordine și securitate publică	Nu	Da
5.	Repartizarea eficientă și rațională a resurselor umane, economico-financiare și de reacție	Nu	Da
6.	Complinire și interoperabilitate între forțele de OSP	Scăzută	Înaltă
7.	Prezență, prevenire, implicare operativă și reacție rapidă	Scăzută	Înaltă
8.	Resursele umane, materiale și financiare	Înalte	Scăzute
9.	Nivele de acțiuni tactice	Scăzute	Înalte
10.	Timpul realizării operațiunilor de OSP	Înalte	Scăzute

Sistemul de OSP perfecționat, dispune de un subsistem unitar de conducere, de un management eficient și de o coordonare operativă a tuturor forțelor de ordine și securitate publică în timpul situațiilor de criză, asigurând organizarea și repartizarea eficientă și rațională a resurselor umane și economico-financiare pentru îndeplinirea calitativă a misiunilor principale și prestarea serviciilor de ordine și securitate publică. Totodată, actele normative de specialitate exclud suprapunerile și dublările de competențe.

Cele menționate contribuie la consolidarea capacității organizatorice și funcționale, prin asigurarea completării reciproce și a interoperabilității dintre forțele de ordine și securitate publică, determinând totodată creșterea nivelului de organizare și desfășurare a acțiunilor tactice.

CONCLUZII GENERALE ȘI RECOMANDĂRI

Concluzii generale

Cercetarea realizată a avut ca scop perfecționarea și modernizarea sistemului de asigurare și restabilire a ordinii și securității publice în timpul manifestațiilor cu caracter de masă, prin elaborarea unor abordări metodologice, conceptuale și aplicative orientate spre sporirea eficienței forțelor implicate în gestionarea acestor situații.

În urma cercetărilor științifice realizate, au fost obținute următoarele rezultate:

1. Analiza situației actuale în domeniul asigurării și restabilirii securității publice a evidențiat principalele riscuri și amenințări asociate manifestațiilor cu caracter de masă, precum și necesitatea adaptării organizării și acțiunilor forțelor la dinamica situației operative și la nivelul de risc. Rezultatele obținute creează premise pentru perfecționarea organizării și planificării acțiunilor forțelor în funcție de evoluția situației operative.

2. Analiza și sistematizarea manifestațiilor cu caracter de masă și a încălcărilor ordinii și securității publice au permis delimitarea principalelor forme și niveluri de manifestare și evidențierea etapelor de evoluție a situației operative, de la desfășurarea pașnică până la apariția și escaladarea manifestărilor violente. Sistematizarea realizată permite identificarea din timp a modificărilor situației și selectarea unor măsuri adecvate nivelului de risc, contribuind la prevenirea escaladării și la sporirea eficienței intervenției forțelor.

3. Au fost perfecționate conceptul și arhitectura sistemului de ordine și securitate publică, prin corelarea nivelului de risc cu structura forțelor, mecanismele de conducere și coordonare și modul de organizare a acțiunilor. Aceste elemente creează premise pentru dezvoltarea unui sistem flexibil și adaptabil condițiilor concrete de desfășurare a manifestațiilor cu caracter de masă, precum și pentru asigurarea unei conduceri unitare și eficiente a forțelor implicate.

4. Au fost perfecționate metodele, dispozitivele și tacticile de acțiune ale forțelor în funcție de caracterul și evoluția situației operative, precum și de nivelul de risc, prin stabilirea modului de organizare și utilizare a elementelor dispozitivului, a grupurilor de forțe și a mecanismelor de intervenție. Aplicarea acestora creează premise pentru utilizarea diferențiată și proporțională a forțelor, reducerea timpului de reacție și sporirea eficienței acțiunilor de asigurare și restabilire a ordinii și securității publice în timpul manifestațiilor cu caracter de masă.

5. A fost elaborată metodologia de evaluare a eficienței forțelor prin stabilirea unor indicatori de evaluare a rezultatelor acțiunilor întreprinse, inclusiv prin raportarea timpului de intervenție și a rezultatelor obținute la condițiile concrete ale situației operative.

Compararea indicatorilor operaționali aferenți tehnicilor elaborate cu cei corespunzători tehnicilor existente a evidențiat reducerea timpului total al acțiunilor de asigurare cu aproximativ 38%, iar în procesul de restabilire a ordinii și securității publice – cu aproximativ 29% în situații de criză și 33% în situații standard. Rezultatele obținute evidențiază eficiența operațională a tehnicilor elaborate și permit aprecierea ipotezei de cercetare ca fiind verificată și confirmată, creând premise pentru evaluarea

obiectivă și îmbunătățirea continuă a modului de planificare și utilizare a forțelor și mijloacelor.

Problema științifică importantă soluționată constă în identificarea și structurarea modalităților de sporire a eficienței forțelor de asigurare și restabilire a ordinii și securității publice în timpul manifestațiilor cu caracter de masă, prin integrarea conceptului și arhitecturii sistemului, a metodelor de gestionare a situațiilor de criză, a metodelor, dispozitivelor și tacticilor de acțiune și a evaluării eficienței forțelor. Soluționarea problemei se reflectă în elaborarea unei abordări metodologice integrate, orientate spre adaptarea acțiunilor forțelor la dinamica situației operative și sporirea eficienței intervenției.

Realizarea scopului și obiectivelor cercetării. Scopul cercetării, constând în elaborarea unei metodologii privind sporirea eficienței forțelor de asigurare și restabilire a ordinii și securității publice în timpul manifestațiilor cu caracter de masă, a fost realizat prin atingerea obiectivelor formulate. În acest sens, au fost analizate situația actuală și particularitățile manifestațiilor cu caracter de masă, precum și sistematizate formele și etapele de evoluție a încălcărilor ordinii și securității publice. În continuare, au fost perfecționate conceptul și arhitectura sistemului, precum și metodele, dispozitivele și tacticile de acțiune ale forțelor, în raport cu nivelul de risc și dinamica situației operative. Totodată, au fost stabilite modalități de organizare și coordonare a forțelor, orientate spre adaptarea acțiunilor la caracterul și evoluția situației operative. În etapa finală, a fost elaborată metodologia de evaluare a eficienței forțelor în baza rezultatelor acțiunilor întreprinse, prin utilizarea indicatorilor operaționali și temporali. În ansamblu, rezultatele obținute asigură corelarea dintre organizarea sistemului, conducerea și executarea acțiunilor, adaptarea acestora la dinamica situației operative și evaluarea eficienței forțelor.

Limitele rezultatelor cercetării. Rezultatele cercetării sunt raportate la obiectul, scopul și condițiile de realizare a acesteia, precum și la particularitățile sistemului național de ordine și securitate publică. Aplicarea metodelor, dispozitivelor și tacticilor presupune adaptarea acestora la natura manifestației, nivelul riscului, caracterul încălcărilor, condițiile operative și resursele disponibile. Extinderea rezultatelor în alte sisteme juridice și instituționale necesită adaptarea la cadrul normativ, structura instituțională și competențele forțelor din sistemul respectiv.

Recomandări și propuneri

În baza rezultatelor obținute și a soluțiilor dezvoltate în cadrul cercetării, se formulează următoarele recomandări și propuneri, orientate spre perfecționarea și modernizarea sistemului de asigurare și restabilire a ordinii și securității publice în timpul manifestațiilor cu caracter de masă:

Parlamentului Republicii Moldova

- Perfecționarea cadrului legislativ în domeniul ordinii și securității publice, prin corelarea și actualizarea prevederilor actelor normative care reglementează asigurarea și restabilirea ordinii și securității publice, în raport cu evoluția situațiilor operative și cu necesitatea aplicării unitare a măsurilor de intervenție.
- Revizuirea Legii nr. 26-XVI din 22.02.2008 privind întrunirile, în partea ce ține de asigurarea și restabilirea ordinii și securității publice, prin concretizarea

condițiilor, etapelor și limitelor de intervenție a forțelor de ordine în situațiile în care desfășurarea întrunirii evoluează spre încălcări ale ordinii publice și impune trecerea de la măsurile de asigurare la acțiuni de restabilire.

- Perfecționarea mecanismului normativ de cooperare și coordonare a forțelor implicate în asigurarea și restabilirea ordinii și securității publice, prin stabilirea unor modalități clare de interacțiune, sprijin reciproc și conducere a acțiunilor în funcție de nivelul și dinamica situației operative.

Guvernului Republicii Moldova

- Asigurarea unui mecanism integrat de coordonare interinstituțională, inclusiv prin valorificarea Centrului Național de Management al Crizelor și delimitarea nivelurilor de conducere strategică și operațională în gestionarea situațiilor de criză.
- Stabilirea unor mecanisme funcționale de interacțiune între Poliție și Inspectoratul General de Carabinieri, prin organizarea sprijinului reciproc și coordonarea acțiunilor în funcție de nivelul riscului și de evoluția situației operative.
- Crearea condițiilor organizatorice și logistice necesare pentru aplicarea metodelor, dispozitivelor și tacticilor de acțiune propuse, precum și pentru desfășurarea exercițiilor și simulărilor în vederea pregătirii forțelor pentru diferite situații operative.

Ministerului Afacerilor Interne

- Utilizarea conceptului și arhitecturii sistemului de ordine și securitate publică dezvoltate în teză, inclusiv a principiilor privind conducerea unitară și organizarea acțiunilor în raport cu nivelul situației operative.
- Aplicarea metodologiei privind sporirea eficienței forțelor, prin corelarea situației operative cu metodele, dispozitivele și tacticile de acțiune utilizate la asigurarea și restabilirea ordinii și securității publice.
- Aplicarea metodelor, dispozitivelor și tacticilor de acțiune propuse, inclusiv a soluțiilor privind organizarea dispozitivelor de forțe, utilizarea detașamentelor mobile de intervenție și adaptarea acțiunilor la dinamica situației operative.
- Desfășurarea sistematică a instruirii, exercițiilor și simulărilor, cu aplicarea soluțiilor propuse în teză și aprecierea rezultatelor acțiunilor prin indicatorii de eficiență utilizați, inclusiv prin raportarea la timpul necesar executării misiunilor.
- Evaluarea periodică a acțiunilor forțelor de asigurare și restabilire a ordinii și securității publice, în vederea ajustării metodelor, dispozitivelor și tacticilor de acțiune în raport cu evoluția situației operative.

Aplicarea recomandărilor și propunerilor formulate poate contribui la perfecționarea cadrului normativ și a mecanismelor de coordonare, îmbunătățirea organizării și conducerii forțelor și sporirea eficienței acțiunilor de asigurare și restabilire a ordinii și securității publice în timpul manifestațiilor cu caracter de masă.

BIBLIOGRAFIE

1. BEȘLEAGA, Gr., GUȚULEAC, V. Asigurarea securității publice în timpul tulburărilor și dezordinilor de masă, Chișinău, Academia „Stefan cel Mare”, 1998, 240p.
2. BOLOGAN, Angela. Asigurarea securității și ordinii publice cu caracter de masă: Aspecte juridico-tactice (revista științifico-practică și informații de drept, 1-3/2015, p.5-9).
3. CRUDU, Sergiu. Intervenția forțelor de ordine în asigurarea ordinii și securității publice, a drepturilor și libertăților fundamentale ale omului în timpul desfășurării manifestărilor cu caracter de masă. În materialele conferinței științifica-practice internaționale, 28-29 ianuarie 2010, p.206-214).
4. CEBOTARU, Mihail. Lacunele admise de către forțele de ordine la 7 aprilie 2009, în timpul manifestărilor cu caracter de masă. În materialele conferinței științifico-practică din 31 mai 2017.
5. ERHAN, I. „Managementul situațiilor de criză în domeniul ordinii publice prin prisma respectării drepturilor omului”. În: Protecția drepturilor și libertăților fundamentale ale omului în procesul asigurării ordinii și securității publice. Materialele Conferinței științifice internaționale, 9 decembrie 2021. Chișinău: Disponibil:https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/Protectia_drept_si_liber_omului_in_proces_asig_ordin_si_securit_publice_2021.pdf
6. ERHAN, I. „Restrângerea drepturilor și libertăților omului în contextul ordinii și al siguranței publice”. Revista Universul Juridic, Chișinău, pp. 178-190. Disponibil: https://revista.universuljuridic.ro/restrangerea-drepturilor-si-libertatilor-omului-contextul-ordinii-si-alsigurantei-publice/
7. Legea nr.320 din 27-10-2012 cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului. Publicat: 01-03-2013 în Monitorul Oficial Nr. 42-47 art. 145.
8. Legea nr. 219 din 08.11.2018 cu privire la Inspectoratul General de Carabinieri.
9. Legea nr. 26-XVI din 22.02.2008 privind întrunirile (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr. 80, art. 261).
10. Ministerul Afacerilor Interne al RM, Inspectoratul General al Poliției, Ordinul nr. 144 din 22.09.2014 privind tactica de intervenție a Poliției la asigurarea și restabilirea ordinii publice, Chișinău, 2014.
11. Programul de ordine și securitate publică pentru anii 2022 – 2025, prezentat către aprobare Guvernului 21decembrie 2022.
12. PAHONȚUL, L., POPESCU, C. Gestionarea crizelor în domeniul ordinii publice, Revista Gândirea Militară Românească, nr. 1/2004, București, 2004.
13. ROBEA, M., POSTU, I. Coraportul dintre noțiunile de ordine juridică, ordine de drept și ordine publică, p. 145-146. Disponibil la: https://ulim.md/sju/nr-1-2-2015/coraportul-dintre-notiunile-de-ordine-juridica-ordine-de-drept-si-ordine-publica.
14. Raport privind analiza funcţională a IGC, Chişinău, 2019.
15. Raport privind activitatea Poliției, 34/4223 acțiuni 04.05.2023, Chișinău 2023, p.10.
16. Raport independent, Guvernarea sectorului de securitate în Moldova, PISA, DCAF, Chişinău. 2024.
17. Strategia Națională de ordine și securitate publică pentru anii 2017-2020, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.354 din 31.05.2017.
18. Strategiei de dezvoltare în domeniul afacerilor interne pentru anii 2022-2030 (484/MAI/2022).
19. Strategia Națională de dezvoltare ”Moldova Europeană 2030”, aprobat de Parlamentul Republicii Moldova, 17 noiembrie 2022.

20. Strategia Națională de apărare pentru anii 2018-2022. Publicat: 03-08-2018 în Monitorul Oficial Nr. 285-294 art. 441.

Publicații la tema tezei

21. TALMACI, Valentin. „Conceptul și arhitectura sistemului de asigurare a ordinii și securității publice în timpul manifestărilor cu caracter de masă”, în materialele Conferinței științifice cu participare internațională, „Dezvoltarea Armatei Naționale în Contextul Reformelor Democratice”, 24.02.2022, AMFA, „Alexandru cel Bun”, Chișinău, RM, 2022, p. 308-316.
22. TALMACI, Valentin. Ordinea și securitatea publică: provocări și amenințări în context național și regional, în materialele Conferinței științifice cu participare internațională „Dezvoltarea Armatei Naționale în Contextul Reformelor Democratice”, Chișinău, RM, 24.02.2022, AMFA, „Alexandru cel Bun’’, Chișinău, RM, 2022, p. 265-271.
23. TALMACI, Valentin. „Evoluția încălcărilor de grup ale ordinii publice în timpul manifestațiilor și metodele de ameliorare a situațiilor de criză”. Anale Științifice ale Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI al RM, nr.16, Chișinău, 2022, p.357-368, ISSN1857-0976.
24. TALMACI, Valentin. „Group violations of public order: methods and procedures for ameliorating crisis situations”, în materialele Conferinței științifice internaționale „Defense resourse management in the 21century”, Brașov, România, 28-29.10. 2021, p. 326-331.
25. TALMACI, Valentin. PERJU, Veaceslav. „Asigurarea ordinii publice în timpul manifestațiilor cu caracter de masă”, în materialele Conferinței științifice internaționale „Republica Moldova în contextul noii arhitecturi de securitate regională”, Chișinău, 25 mai 2023, AMFA. Chișinău, 2024, p. 179-196.
26. TALMACI, Valentin. „Restabilirea ordinii publice în timpul manifestațiilor cu caracter de masă”, Revista științifică „Legea și Viața”, Academia „Ștefan cel Mare” a MAI al RM, nr. 3(379), Chișinău, 2024, p.120-131.
27. TALMACI, Valentin. „Perfecționarea și reorganizarea structurală a sistemului de ordine publică”, în materialele Conferinței științifice internaționale „Republica Moldova în contextul noii arhitecturi de securitate regională”, Chișinău, 25 mai 2023, AMFA. Chișinău, RM, 2024, p. 211-224.
28. TALMACI, Valentin. „Clasificarea şi organizarea manifestațiilor publice”. Anale Științifice ale Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI al RM, nr. 19, Chișinău, 2024, p. 179-190, ISSN 1857-0976.
29. TALMACI, Valentin, PERJU, Veaceslav. „Evaluarea eficacității forțelor la asigurarea și restabilirea securității publice”, în materialele Conferinței științifice internaționale *„Prevenirea şi combaterea criminalității – probleme, soluții şi perspective”,* 25 aprilie 2024, Academia „Stefan cel Mare” a MAI RM, „Legea şi Viaţa”, ediţie specială, Chișinău, 2024, pag. 357-362.
30. TALMACI, Valentin. The evolution of the effectiveniess of the forces to ensure and restore public and securiti in the context of sports events. The Annals of the “Ștefan cel Mare” University of Suceava. Physical Education and Sport Section. The Science and Art of Movement eISSN 2601 - 341X, ISSN 1844-9131, 2024, p. 202-215.
31. TALMACI, Valentin. „Situația actuală în domeniul sistemului de securitate și ordine publică”. În Revista teoretico-științifică „Știința Culturii Fizice” (categoria B), nr.41/1, Chișinău, 2023, www.scf.usefs.md, p.48-53.
32. TALMACI Valentin. Procedeu de formare a cordonului mobil de protecție a participanților manifestațiilor cu caracter de masă. Cerere de brevet de invenție depusă la AGEPI, nr. intrare 7695, din 26.05.2026.

33. TALMACI Valentin. Procedeu de dispersare a mulțimii pentru restabilirea ordinii și securității publice în timpul manifestațiilor cu caracter de masă. Cerere de brevet de invenție depusă la AGEPI, nr. intrare 7703, din 16.06. 2026.
34. TALMACI Valentin. Procedeu de formare a unui coridor de trecere pentru protecția și deplasarea persoanelor în cadrul manifestațiilor cu caracter de masă. Cerere de brevet de invenție depusă la AGEPI, nr, intrare 7704, din 17.06. 2026.
35. TALMACI Valentin. Procedeu de formare a barajului de dirijare, canalizare și filtrare a participanților la manifestații cu caracter de masă. Cerere de brevet de invenție depusă la AGEPI, nr. intrare 7705, din 17.06. 2026.

ADNOTARE

TALMACI Valentin „Asigurarea și restabilirea securităţii în timpul manifestațiilor cu caracter de masă”, teză de doctor în Ştiinţe militare, Chișinău, 2026.

Structura tezei: adnotări, listele tabelelor şi figurilor, abrevieri, introducere, cinci capitole, concluzii generale și recomandări, bibliografie din 169 de titluri, 152 de pagini de text de bază. Rezultatele tezei au fost expuse în 11 articole științifice, dintre care 5 în reviste de specialitate din Republica Moldova şi România și 6 în materiale ale unor conferințe științifice internaționale.

Cuvinte-cheie: sistem, asigurare, restabilire, securitate, ordine publică, manifestație.

Scopul lucrării constă în elaborarea metodologiei privind sporirea eficienței forțelor de asigurare și restabilire a ordinii și securității publice în timpul manifestațiilor cu caracter de masă, prin perfecționarea conceptului și arhitecturii sistemului, a metodelor și tacticilor de acțiune ale acestor forțe.

Obiectivele cercetării constau în analiza situației actuale și sistematizarea manifestațiilor cu caracter de masă și a încălcărilor ordinii și securității publice; perfecționarea conceptului și arhitecturii sistemului, a metodelor, dispozitivelor și tacticilor de acțiune pentru asigurarea și restabilirea ordinii și securității publice și adaptarea lor la riscurile și amenințările actuale; elaborarea metodologiei de evaluare a eficienței forțelor în baza rezultatelor acțiunilor întreprinse.

Noutatea și originalitatea științifică constă în elaborarea unui model metodologic integrat de sporire a eficienței forțelor de asigurare și restabilire a ordinii și securității publice în timpul manifestațiilor cu caracter de masă, bazat pe corelarea situației operative cu arhitectura sistemului, conducerea forțelor, metodele și dispozitivele de acțiune și evaluarea rezultatelor operaționale.

Rezultatele obţinute care contribuie la soluționarea problemei ştiinţifice importante constau în elaborarea metodologiei privind sporirea eficienței forțelor de asigurare și restabilire a ordinii și securității publice în timpul manifestațiilor cu caracter de masă, prin integrarea conceptului și arhitecturii sistemului, a metodelor de gestionare a situațiilor de criză, a metodelor, dispozitivelor și tacticilor de acțiune, precum și a evaluării eficienței forțelor.

Semnificația teoretică constă în dezvoltarea cadrului conceptual și metodologic al domeniului de asigurare și restabilire a ordinii și securității publice în timpul manifestațiilor cu caracter de masă.

Valoarea aplicativă a lucrării: rezultatele științifice permit dezvoltarea sistemului de asigurare și restabilire a securității publice prin aplicarea metodelor, dispozitivelor și tacticilor de acțiune și evaluarea eficienței forțelor.

Implementarea rezultatelor științifice: rezultatele cercetării sunt implementate în cadrul Inspectoratului General de Carabinieri al Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova.

АННОТАЦИЯ

ТАЛМАЧ Валентин «Обеспечение и восстановление общественной безопасности во время массовых демонстраций», докторская диссертация в области социальных и экономических наук, Кишинау, 2026.

Структура диссертации: аннотации, списки таблиц и рисунков, сокращения, введение, пять глав, общие выводы и рекомендации, библиография из 169 наименований, 152 страниц основного текста. Результаты диссертации представлены в 11 научных статьях, из них 5 в специализированных журналах в Республике Молдова и Румынии и 6 в материалах международных научных конференций.

Ключевые слова: система, обеспечение, восстановление, безопасность, общественный порядок, демонстрация.

Цель работы заключается в разработке методологии повышения эффективности сил по обеспечению и восстановлению общественного порядка и общественной безопасности во время массовых мероприятий посредством совершенствования концепции и архитектуры системы, а также методов и тактики действий этих сил.

Задачи исследования заключаются в анализе современного состояния и систематизации массовых мероприятий и нарушений общественного порядка и общественной безопасности; совершенствовании концепции и архитектуры системы, методов, средств и тактики действий по обеспечению и восстановлению общественного порядка и общественной безопасности и их адаптации к современным рискам и угрозам; разработке методологии оценки эффективности сил на основе результатов предпринятых действий.

Научная новизна и оригинальность заключается в разработке интегрированной методологической модели повышения эффективности сил по обеспечению и восстановлению общественного порядка и безопасности во время массовых мероприятий, основанной на взаимосвязи оперативной обстановки с архитектурой системы, управлением силами, методами и тактическими построениями действий, а также оценкой результатов оперативной деятельности.

Полученные результаты, способствующие решению важной научной проблемы, заключаются в разработке методологии повышения эффективности сил по обеспечению и восстановлению общественного порядка и безопасности во время массовых мероприятий посредством интеграции концепции и архитектуры системы, методов управления кризисными ситуациями, методов, способов и тактик действий, а также оценки их эффективности.

Теоретическая значимость заключается в развитии концептуальной и методологической основы в области обеспечения и восстановления общественного порядка и безопасности во время массовых мероприятий.

Практическая значимость работы: полученные научные результаты позволяют развивать систему обеспечения и восстановления общественной безопасности посредством применения методов, способов построения и тактики действий, а также оценки эффективности сил.

Внедрение научных результатов: результаты научных исследований внедрены в Генеральный Инспекторат Карабинеров Министерства Внутренних Дел Республики Молдова.

ANNOTATION

TALMACI Valentin "Ensuring and restoring security during mass demonstration", PhD thesis of social and economic sciences, Chisinau, 2026.

Structure of the thesis: annotations, lists of tables and figures, abbreviations, introduction, five chapters, general conclusions and recommendations, references comprising 169 titles, and 152 pages of basic text. The results are reflected in 11 scientific articles: 5 published in specialized journals in the Republic of Moldova and Romania and 6 in international conference proceedings.
Keywords: system, assurance, restoration, security, public order, demonstration.
The purpose of the study is to develop a methodology for enhancing the effectiveness of forces responsible for ensuring and restoring public order and public security during mass gatherings by improving the concept and architecture of the system, as well as the methods and tactics of action of these forces.

The research objectives are to analyze the current situation and systematize mass gatherings and violations of public order and public security; improve the concept and architecture of the system, as well as the methods, operational devices, and tactics of action for ensuring and restoring public order and public security, and adapt them to current risks and threats; and develop a methodology for assessing the effectiveness of the forces based on the results of the actions undertaken.

The scientific novelty and originality lie in the development of an integrated methodological model for increasing the effectiveness of forces responsible for ensuring and restoring public order and security during mass gatherings, based on correlating the operational situation with the system architecture, force command, methods and tactical formations, and the assessment of operational results.

The obtained results contributing to solving the important scientific problem consist in developing a methodology for increasing the effectiveness of forces responsible for ensuring and restoring public order and security during mass gatherings through the integration of the system concept and architecture, crisis management methods, methods, action formations and tactics, and the assessment of their effectiveness.

The theoretical significance lies in the development of the conceptual and methodological framework in the field of ensuring and restoring public order and security during mass gatherings.

Applicative value: consists in developing proposals and recommendations for the public order and security system, including legislative harmonization, delimitation of competencies and responsibilities, and application of new methods, tactics, techniques and procedures of action. The results can contribute to increasing intervention efficiency, reducing response time and improving coordination and crisis management.

Implementation of scientific results: the results were implemented within the General Carabinieri Inspectorate of the Ministry of Internal Affairs of the Republic of Moldova.

TALMACI VALENTIN

ASIGURAREA ŞI RESTABILIREA SECURITĂŢII ÎN TIMPUL MANIFESTAȚIILOR CU CARACTER DE MASĂ

SPECIALITATEA 582.01. SECURITATE ȘI APĂRARE

Rezumat al tezei de doctor în Științe militare

Aprobat spre tipar: 12.10. 2026	Formatul hârtiei: A4
Hârtie ofset. Tipar digital	Tiraj: 50 ex.
Coli de tipar: 2,4	Comanda nr. 16

Tipografia PRINT- CARO
m. Chisinău, str. Columna, 170
printcaro@gmail.com
tel. 069124696